

De wereld wordt steeds kleiner en dat heeft ook gevolgen voor (kandidaat-)notarissen. Huizen in en erfenissen uit het buitenland zijn al lang geen uitzondering meer. In deze serie belichten experts de notariële kant van een land waar het Nederlandse notariaat regelmatig mee te maken heeft. Deze keer is dat Turkije.

‘Gemeenschap van goederen is niet vanzelfsprekend’

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

Wie notaris in bijvoorbeeld Istanboel wil worden, heeft vooral geduld nodig. In Turkije zijn de standplaatsen voor notarissen beperkt. ‘Als je notaris wilt worden, ben je meestal eerst advocaat of rechter geweest’, legt de in Alkmaar gevestigde kandidaat-notaris Emre Teker uit. ‘Als je begint, kom je meestal in het zuidoosten van Turkije terecht, in de minder ontwikkelde gebieden. Naarmate je resultaten beter zijn, verhuis je richting het noordwesten. Als je eenmaal in Istanboel bent beland, dan zit je in de hoogste klasse qua notarissen. In die stad draaien ze de meeste omzet, met ook ingewikkeldere zaken.’

Het notariaat in Turkije is volgens Teker ambtelijker dan in Nederland. ‘Vorig jaar augustus heb ik uit nieuwsgierigheid een afspraak gemaakt met de Turkse notariële bond. Toen ik hen vertelde over de vrije tarieven in Nederland reageerden zij dat het een bloedbad zou worden als ze dat in Turkije zouden invoeren. Ze hebben daar ook een vorm van *Belehrung*, maar minder streng dan in Nederland. De notaris heeft daar meer autoriteit: als de notaris zegt dat het niet kan, dan gaan de mensen daarin mee. Wij adviseren meer, in Turkije zijn de notarissen meer uitvoerend bezig.’

TURKS TESTAMENT

Teker zit nu vijfenhalfjaar in het vak en houdt zich vooral bezig met bv's en ondernemingsrecht. ‘Bijvoorbeeld Turkse investeerders die in Nederland hun zaken willen vergroten. Maar ook voor een verklaring van erfrecht wordt vaak een beroep op mij gedaan. Stel, je hebt een zomerhuisje aan de Turkse kust en je hebt alleen de Nederlandse nationaliteit. Bij overlijden geldt dan op grond van het internationaal privaatrecht van Turkije het Turkse erfrecht op dat zomerhuisje. De lokale rechtbank wil dan een verklaring van erfrecht. Daarvoor neem ik dan contact op met de Turkse bond, bijvoorbeeld om te controleren of er een testament in Turkije is geregistreerd. Er bestaat ook een soort CTR, dat loopt via de bond.’ In Turkije gaat het wettelijk erfrecht uit van een verdeling van een kwart voor de langstlevende en driekwart voor de kinderen. ‘Stel

dat een echtpaar een zomerhuisje in Turkije heeft, maar in Nederland woont. Als er geen testament is, gaan we in Nederland uit van de wettelijke verdeling. Ligt er echter onroerend goed op Turks grondgebied, dan geldt het Turkse erfrecht. Dus gaat driekwart van het huisje naar de kinderen.’ Als ze een Nederlands testament hebben, zal de rechter kijken wat daar in staat en zo veel mogelijk daarvan aan het Turkse recht conformeren. Teker adviseert daarom om voor vermogen in Turkije een apart Turks testament op te stellen. ‘Of maak een aanvulling op het Nederlandse testament, het liefst in samenwerking met een collega van mij in Turkije. Zo voorkom je discussies.’

AANKNOPINGSPUNT

Ook heeft Teker regelmatig te maken met internationaal privaatrechtelijke vastgoedzaken. ‘Bijvoorbeeld een mevrouw met een

‘Nederlandse klanten zijn meer zakelijk, bij Turkse zie ik een stukje persoonlijk vertrouwen’

scheiding van goederen, maar bij beëindiging van het huwelijk volgt een finaal verrekenbeding. Daarin wordt alles meegenomen van wat tijdens het huwelijk door beide echtgenoten is opgebouwd, met uitzondering van erfenissen, schenkingen en het voor het huwelijk opgebouwd vermogen. ‘Er is dus geen sprake van een huwelijksgemeenschap. En alleen van een goederenrechtelijke gemeenschap als echtgenoten iets gezamenlijk in eigendom hebben.’ Huwelijksvoorwaarden zijn in Turkije ongebruikelijk. ‘Slechts 1 à 2 procent maakt daar gebruik van. En dat is een keuzestelsel.’ Daarbij kan gekozen worden uit onder meer verschillende vormen van (beperkte) gemeenschappen, koude uitsluiting of een eenvoudiger variant van het wettelijk stelsel.

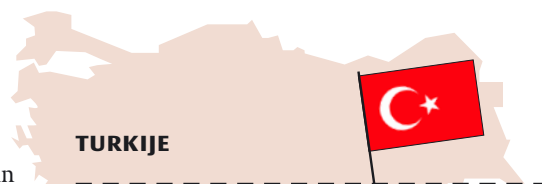
VOLMACHT

In Turkije kennen ze geen onherroepelijke volmacht. ‘Als iemand daar een volmacht nodig heeft, kan ik de partijen met elkaar in contact brengen’, legt Teker uit. ‘Het is belangrijk niet te veel van de sjablonen en modellen af te wijken. Laat een algehele verkoopvolmacht maken en stuur dat naar een familielid in Turkije of een notariskantoor aldaar. Het is belangrijk om op de juiste manier te schakelen. Het is ook zaak om met de notaris daar te bellen, en uit te leggen waarom de volmacht nodig en gewenst is. Dan nemen ze je serieus en krijg je ze mee.’ Teker verzorgt zelf ook tweetalige volmachten voor Turkse investeerders die in Nederland een bv willen oprichten. ‘Als je in Turkije iets wilt legaliseren, kan dat alleen in de Turkse taal. Doordat ik de volmachten zelf kan maken, besparen de investeerders tijd en kosten.’

DIRECT

De tip die Teker aan andere notarissen wil meegeven die met Turkije te maken hebben, is om hun kennis van het internationaal privaatrecht op peil te houden. ‘En als ze bezig zijn met een verklaring van erfrecht bij klanten met een Turkse achtergrond, moeten ze ook even vragen of er een Turks testament is. Daarvoor moeten ze contact opnemen met de Turkse

bond. Daar kan ik ze bij helpen. Waar notarissen rekening mee moeten houden, is ook dat Turken graag duidelijkheid willen hebben over de prijs. Dat kan soms nogal direct overkomen.’ De Turkse cultuur is erg gericht op stichtingen en verenigingen. ‘Ze komen vaak bij elkaar, waardoor er relatief veel stichtingen en verenigingen zijn. Dat zie je ook in Nederland terug. Bij discussies tussen bestuur en leden wordt een beroep op mij gedaan, om te checken wat in de statuten is afgesproken. Ze leggen veel vertrouwen bij mij neer. Nederlandse klanten zijn meer zakelijk, bij Turkse klanten zie ik een stukje persoonlijk vertrouwen.’ ■

TURKIJE

Inwoners: 82 miljoen

Oppervlakte: 783.562 km²

Aantal notarissen: 1.652

Aantal notariskantoren: 1.652

Notarissen per 100.000 inwoners: 2

Opleiding: Studie rechten. Daarnaast is een certificaat nodig om notaris te worden. Als advocaat of rechter kun je je inschrijven voor het notariaat, waarna je op een wachtlijst wordt geplaatst.

Pensioenleeftijd: 65 jaar.

Overdracht van vastgoed gaat in Turkije via het notariaat, het Kadaster geeft de eigendomsakte af. Ook de overdracht van auto's verloopt via de notaris. Veel andere zaken verlopen via de rechtbank.

Nederlandse en Turkse nationaliteit koopt hier een huis. Ze trouwt vervolgens met iemand uit Turkije, die komt hierheen. Ze gaan uit elkaar, hij gaat terug naar Turkije. Zij wil de woning verkopen en de vraag rijst of zij zelfstandig daarover mag beschikken. Is het in de gemeenschap gevallen of niet? Want het is niet vanzelfsprekend dat ze in gemeenschap van goederen zijn getrouwd.’ Het eerste aanknopingspunt daarvoor is hun gemeenschappelijke nationaliteit. In Turkije gaan ze namelijk uit van gescheiden vermogens, zegt Teker.

ONGEBRUIKELIJK

Het Turkse huwelijkssysteem is in 2002 aangepast. ‘Daarvoor was het gebaseerd op koude uitsluiting. Dat benadeelde huisvrouwen nogal, vandaar dat is ingevoerd dat beide partners de helft van de waarde krijgen.’ Het huidige stelsel gaat ook uit van algehele